

[Indenrigsministeren]

lingen mellem stat, amtskommuner og kommuner for fremtiden skal se ud, og til justeringer i den kommunale styrelseslovgivning. Hele forsøgsideen, som vi jo bl.a. kender fra Sverige, hviler på en antagelse om, at de generelle regler, der fastsættes i lovgivningen og af administrationen, ikke nødvendigvis virker lige hensigtsmæssigt i alle kommuner. Sådan må man i hvert fald opfatte den kritik, som kommunerne er fremkommet med lige siden kommunalreformen. Ved at sætte frikommunarbejdet i gang har Folketinget og regeringen udtrykt lydhørhed over for denne kritik. Deri ligger en positiv interesse for at nå frem til en mere nuanceret lovgivning om kommunale forhold, en lovgivning, der i højere grad giver den enkelte kommune mulighed for at vælge en løsning, der passer til de lokale behov og ønsker.

Netop fordi formålet med frikommunarbejdet har den karakter, er det vigtigt, at frikommunerne får de videst mulige rammer for forsøgene.

Det stiller Folketing og regering i den usædvanlige situation, at vi over for frikommunerne har måttet erklære os åbne for forsøg, hvis politiske sigte vi måske er i tvivl om eller endog er modstandere af. Den frikommunelov, der blev vedtaget i maj i år, indeholder derfor forsøgsmuligheder, hvor man har haft den slags betænkeligheder, og hvor man alligevel er endt med at give grønt lys for frikommunerne. Jeg kan som eksempler nævne hjemlen til forsøg på tandplejeområdet (lovens § 18), der har gjort det muligt at give gratis tandpleje til ældre og handicappede, forsøg med åbningstidsbestemmelser (§ 19) og den foreslåede nye § 30 a, der giver borgerne mulighed for at vælge mellem klage til skatterådet og klage direkte til Landsskatteretten over ligningskommissionsafgørelser.

Samtidig med at understrege behovet for åbenhed vil jeg fremhæve betydningen af, at de politiske betænkeligheder omkring bestemte forsøgsforslag kommer frem under forberedelsesprocessen både i og uden for Folketinget. At få disse synspunkter på bordet har selvsagt den største interesse for tilrettelægnings- og erfaringsindsamlingen og den endelige evaluering af forsøgsresultaterne. Dette være navnlig sagt af hensyn til de organisationer, som i nogen grad er henvist til en tilskuersrolle under forsøgsarbejdet, fordi kontakten jo foregår direkte mellem fri-

kommuner og ministerier. Der bliver naturligvis lyttet til, hvad organisationerne har at sige til de enkelte forsøg, og organisationerne bliver på sædvanlig vis taget med på råd, når der engang skal tages politisk stilling til lovgivning på basis af forsøgsresultaterne.

3. Om den *praktiske tilrettelæggelse* af frikommunarbejdet kan jeg henvise til bestemmelserne i frikommunelovens kapitler 1 og 2. Efter min mening har lovens rammer omkring arbejdet vist sig at være hensigtsmæssige.

Arbejdsgangen er, at den enkelte frikommune tager initiativ til forsøg og bestemmer deres indhold og varighed. Inden det færdige forsøgsprojekt kan forelægges til vedtagelse i kommunalbestyrelsen, bliver der forhandlet og brevvekslet med ministerierne. De skal påse, at der er hjemmel i frikommuneloven til forsøget og i givet fald udarbejde lovforslag, der giver den ønskede hjemmel. Inden et forsøg sættes i gang, skal det godkendes af vedkommende minister. Deri ligger kun, at ministeren indestår for, at der er hjemmel til forsøget, men ikke, at ministeren nødvendigvis også politisk er enig i den ordning, forsøget eksperimenterer med.

Forsøg, som er godkendt i forhold til én frikommune, vil i mange tilfælde – efter sædvanlig godkendelse af vedkommende minister – kunne gennemføres af andre frikommuner. Frikommunerne har allerede i en del tilfælde »lånt«
forsøg hos hinanden, og det vil utvivlsomt i fremtiden blive mere og mere udbredt. Dermed kan man undgå den ofte meget arbejdskrævende proces med udformning af nye forsøg. Også fra Folketingets synspunkt vil flere ensartede eller beslægtede forsøg være en fordel, fordi beslutningsgrundlaget til sin tid derved bliver bredere.

Det forhold, at forberedelsen af nye frikommuneforsøg kræver en stor arbejdsindsats, har i høj grad præget produktionen af forsøgsforslag. Frikommunerne er naturligvis nødt til at prioritere anvendelsen af deres ressourcer til dette arbejde over for løsningen af deres øvrige opgaver. Frikommunerne har imidlertid et stående tilbud om at kunne trække på ministeriernes ekspertise, og jeg har et klart indtryk af, at der i vid udstrækning er gjort brug heraf med et betydeligt arbejdspress til følge for ministeriernes vedkommende, ikke mindst mit eget. Jeg ser en selvstændig værdi i dette samarbejde mellem